

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚ/ΜΙΑΣ & ΚΤΗΝ/ΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΦΩΚΙΔΑΣ**

**ΠΡΟΤΑΣΗ
ΓΙΑ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Α ΖΩΝΗΣ
ΑΝΑΟΡΙΟΘΕΤΙΜΕΝΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΧΩΡΟΥ ΔΕΛΦΩΝ**

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

1.1 Γεωγραφική και Διοικητική θέση

Η περιοχή της Α΄ και Β΄ Ζώνης του Δελφικού τοπίου καταλαμβάνει το νότιο τμήμα του Νομού Φωκίδας και εκτείνεται στην έκταση περίξ και μεταξύ των οικισμών Άμφισσας, Αράχωβας, Δεσφίνας, Ιτέας, Κίρρας., Τριταίας, Βουνιχώρας & Αγ. Ευθυμίας . **Το σχέδιο Διαχείρισης δεν μπορεί να μην λάβει υπόψη και τα χαρακτηριστικά της Ζώνης Β καθόσον η έκταση και των δυο ζωνών είναι ενιαία χωρίς να διαχωρίζεται από κάποιο φυσικό όριο.**

1.2 Όρια έκτασης - Φυσική Διαμόρφωση

Η συνολική έκταση αποτελείται από τη πεδινή κοιλάδα μεταξύ Άμφισσας - Χρίσσου και Ιτέας - Κίρρας καθώς και από όλες τις άμεσα ορατές από τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών περιοχές, υψηλών και χαμηλών κλυτίων υπωρειών που περιβάλλουν την κοιλάδα.

Η συνολική έκταση Α και Β Ζώνης είναι συνεχής, το πεδινό τμήμα καλλιεργείται με ελαιόδεντρα ενώ το βραχώδες και το μη βραχώδες επικλινές του φλύσχη που είναι καλυμμένο από θαμνώδη βλάστηση χρησιμοποιείται κυρίως ως βοσκότοπος.

Την περιοχή διασχίζουν δύο κύρια χειμαρρώδη υδατορέμματα, ο Πλειστός και ο Ύλαιθος. Οι δύο αυτοί χειμαρροί έχουν αρκετή παροχή τον χειμώνα και την άνοιξη λόγω των απορροών από τους γύρω ορεινούς όγκους ενώ τους θερινούς μήνες στερεύουν.

Σε κάποιες περιπτώσεις η διατομή της κοίτης των εκβολών τους δεν επαρκεί και η πλημμυρική παροχή δημιουργεί καταστάσεις εκτάκτων συνθηκών στις γύρω εκτάσεις και στους παραλιακούς οικισμούς κυρίως.

Γεωλογικά η περιοχή χαρακτηρίζεται από τις πρόσφατες προσχώσεις. Στην έκταση μεταξύ Σερνικακίου και Άμφισσας κυριαρχεί ο Φλύσχη, ενώ στα ψηλότερα σημεία κυριαρχούν καρστικοποιημένοι ασβεστόλιθοι και κροκαλοπαγή, ασβεστολιθικής σύστασης πετρώματα με συνδετικό υλικό ασβεστομαργαϊκό.

1.3 Εδαφολογία στοιχεία περιοχής - Κλίμα

Το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται μεσογειακό, με έντονη ηλιοφάνεια, ξηρό, με κυμαινόμενο ύψος βροχής.

Από το μετεωρολογικό σταθμό της Δεσφίνας (ΕΜΥ) και τους βραχυλογικούς σταθμούς που λειτούργησαν κατά το παρελθόν Ιτέας, Άμφισσας, Αράχωβας προκύπτει ότι το ετήσιο ύψος βροχής κυμαίνεται από 650 mm στη Δεσφίνα έως 1100 mm στην Άμφισσα. Οι υψηλές σχετικά βροχοπτώσεις, η μικρή πεδινή έκταση και η καρστικοποίηση των ασβεστολίθων της περιοχής εξηγεί το γεγονός της μη ύπαρξης υδατικού αποδεκτής μόνιμης παροχής.

Από το έτος 1984 εκπονήθηκε από το Υπ. Γεωργίας στην υπόψη περιοχή εδαφολογική μελέτη η οποία κατανέμει τα εδάφη σε 24 εδαφοσειρές. Το 94% των εδαφών είναι καλώς στραγγιζόμενα ενώ η διηθητικότητα αυτών καθορίζεται σε ποσοστό από τον πίνακα που ακολουθεί :

Διηθητικότητα	Έκταση σε στρ.	%
Βραδεία	8.000	20
Μετρίως βραδεία	5.280	13,5

Μετρία	13.200	33,5
Μετρίως ταχεία	8.650	22
Ταχεία	4.400	11

Ως εκ τούτου η αρδευσιμότητα των εδαφών είναι 50% εκεί όπου ευνοείται από την εφαρμοζόμενη μέχρι σήμερα μέθοδο της κατάκλισης. Η μέθοδος αυτή όμως έχει σαν συνέπεια την μεγάλη κατανάλωση αρδευτικού νερού, ενώ με την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων άρδευσης θα αυξηθεί η αρδευσιμότητα των εδαφών σε ποσοστό 97%.

1.4 Κατανομή των εκτάσεων

Η κατανομή των εκτάσεων εντός της Ζώνης Α' και Β' του Δελφικού περιβάλλοντος κατά την χρήση μεταξύ των τοπικών διαμερισμάτων φαίνεται στο παρακάτω πινάκα :

Εκτάσεις Ελαιοκ/γείας Δελφικού Τοπίου σε στρ.				
Τοπικές & Δημοτικές Κοινότητες	Ζώνη Α' Βοσκότοποι	Ζώνη Α' Ελαιοκ/γεία	Ζώνη Β' Βοσκότοποι	Δελφικό τοπίο Ζώνη Α' & Β'
Αμφισσας	4.500	3.500		
Ελαιώνα	3.500	1.500		
Αγ. Κωνσταντίνου	7.000	1.000		
Σερνικακίου	9.500	5.500		
Χρισσού	7.000	5.800		
Δεσφίνας	12.500	-		
Ιτέας	500	1.000		
Κίρρας	500	1.500		
Αράχωβας	-	800		
ΣΥΝΟΛΟ	45.000	20.600	165.000	230.600

Εκ των ανωτέρω γίνεται φανερό ότι στην Ζώνη Α' υπάρχει και έκταση 45.000 στρ. χωρίς ελαιοκαλλιέργεια η οποία λόγω της ποώδους και θαμνώδους καλύψεως έχει χρήση κτηνοτροφική. Στη Β' Ζώνη αντιστοιχούν επίσης 30.000 στρ.συμπαγούς ελαιοκαλλιέργειας .

Η συνολική έκταση του συμπαγούς ελαιώνα ανέρχεται σε 52.000 στρ και για τις δύο Ζώνες Α' και Β'.

2.ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

2.1 Μεταφορά & διακίνηση αγροτικών προϊόντων

Η μεταφορά των αγροτικών προϊόντων γίνεται μέσω των υφισταμένων επαρχιακών και αγροτικών οδών, σχετικά καλής βατότητας και σχετικά καλού βαθμού εξυπηρέτησης των ιδιοκτησιών που έχουν πρόσβαση.

Ειδικότερα το πλάτος των αγροτικών οδών κυμαίνεται από 3-5 μέτρα ενώ σε ποσοστό 40% οι ιδιοκτησίες δεν έχουν πρόσβαση σε αγροτική οδό.

Με απόφαση του, το ΚΑΣ (Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο) δεν επιτρέπει την διάνοιξη νέων, ούτε στην διαπλάτυνση παλαιών με αποτέλεσμα την περιορισμένη πρόσβαση

των κατοίκων αλλά και μεγάλων τροχοφόρων άμεσης ανάγκης, όπως πυροσβεστικών οχημάτων.

Από την περιοχή διέρχονται οι οδικοί άξονες Λαμίας - Άμφισσας – Δελφών - Αθήνας και Λαμίας – Άμφισσας – Ναυπάκτου, οι όποιοι εξυπηρετούν επαρκώς την περιοχή.

Διακίνηση αγροτικών προϊόντων γίνεται μέσω της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών, των εμπορών χοντρικής πώλησης και κυρίως από τις επιχειρήσεις επεξεργασίας μεταποίησης και συσκευασίας των προϊόντων της ελιάς. Η παράγωγή λαδιού γίνεται από τα ελαιοτριβεία της περιοχής .

Στην περιοχή της Α Ζώνης δραστηριοποιούνται (5) επιχειρήσεις μεταποίησης και συσκευασίας και (4) σύγχρονα ελαιοτριβεία ενώ στην Β Ζώνη (1) επιχείρηση μεταποίησης και (3) ελαιοτριβεία. Το συνεταιριστικό πνεύμα θεωρείται ανεπτυγμένο στην περιοχή και η ΕΓΣ Άμφισσας δεν περιορίζεται μόνο στην προμήθεια γεωργικών προϊόντων αλλά και στην διακίνηση των προϊόντων της ελιάς .

2.2 Γεωργοτεχνικά στοιχεία ελαιοκαλλιέργειας

Η ελαιοκαλλιέργεια επεκτείνεται στην πεδινή κοιλάδα Άμφισσας - Ιτέας - Δελφών με μήκος 14 χιλ και μέσο πλάτος 2 χιλ. και με κλίση που εκτιμάται σε 2%. Το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης της Ζώνης Α και Β είναι βοσκότοποι όπως φαίνεται και στον πίνακα της παραγ 1.4 Η γεωργική έκταση με ελαιοκαλλιέργεια στη Ζώνη Α και Β είναι 52.000 στρ..

Οι ιδιοκτησίες και τα ελαιοτεμάχια μεταβιβάζονται από γονείς στα παιδιά και αυτά άλλοτε ιδιοκαλλιεργούνται και άλλοτε ενοικιάζονται. Σε περιπτώσεις μετοικίσεως πωλούνταν. Το σύστημα παράγωγης είναι η αυτοκαλλιέργεια .

Ο γεωργοτεχνικός χειρισμός της καλλιέργειας είναι σχετικά σύγχρονος με χρήση ελκυστήρων, ψεκαστικών, χορτοκοπτικών, συστημάτων συλλογής κλπ.

Η υφιστάμενη κατάσταση έχει ως εξής :

α. Τα ελαιόδεντρα προήλθαν από εμβολιασμό αγριελιών (Olea European oleaster) με την ποικιλία που σήμερα είναι γνωστή ως ποικιλία Άμφισσας .

β. Τα δένδρα είναι αιωνόβια και επειδή δεν κλαδεύονται σε χαμηλά σχήματα έχουν μεγάλο ύψος κόμης, ακανόνιστο σχήμα και τα περισσότερα σύμφωνα με τα δεδομένα της δεντροκομίας είναι γερασμένα και στα οποία πρέπει να γίνει ειδικό κλάδεμα ανανέωσης .

γ. Συστηματική λίπανση δεν εφαρμόζεται παρα μόνο μεμονωμένα από καλλιεργητές και κυρίως με αζωτούχα λιπάσματα σε συνδυασμό με το σύνθετο 11-15-15.

δ. Η καταστροφή των ζιζανίων γίνεται κυρίως με μηχανικά μέσα (φρεζάρισμα,καταστροφέας) και σε μικρό ποσοστό με ζιζανιοκτόνα.

ε. Η καταπολέμηση του Δάκου γίνεται με ευθύνη της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτην/κής Π.Ε. Φωκίδας σε συνεργασία με το ΥΠΑΑΤ.

στ.Η καταπολέμηση του πυρηνοτρίτη δεν γίνεται συστηματικά αλλά κατά περίπτωση με αποτέλεσμα κάποιες χρονιές να έχουμε απώλεια παραγωγής ελαιοκάρπου.

2.3 Μηχανολογικός εξοπλισμός

Ο μηχανικός εξοπλισμός που αναλογεί στην γεωργική έκταση των 52.000 στρ είναι κυρίως διαξονικοί και μονοαξονικοί ελκυστήρες, αντλητικά συγκροτήματα βενζινοπρίονα, ραβδιστικά κλπ όπως φαίνονται στο πίνακα που ακολουθεί :

Είδος μηχανήματος	Αριθμ. Μηχανημάτων
Ελκυστήρες < 18 HP	91
Ελκυστήρες > 18 HP	141
Κλαδευτικά	1.500
Αντλητικά Βενζίνας	6
Αντλητικά Ηλεκτρικά	40

Τα κλαδευτικά αναλογούν λιγότερα από ένα για κάθε γεωργική εκμετάλλευση ενώ οι γεωργικοί ελκυστήρες αναλογούν ένας κάθε 350 στρ που θεωρητικά είναι μη επαρκές δεδομένου ότι πολλοί από αυτούς είναι πεπαλαιωμένοι μικρής υπολλειματικής αξίας.

2.4 Αρδεύσεις

1) **Εφαρμοζόμενη Αρδευτική Μέθοδος.** Ο ελαιώνας δέχεται αρδεύσεις από τις απορροές των γύρω ορεινών όγκων που παροχετεύονται μέσω των παρακειμένων χειμάρρων. Η άρδευση γίνεται κυρίως το χειμώνα έως την άνοιξη με την μέθοδο της κατάκλισης. Η παροχέτευση του νερού γίνεται μέσω του υφισταμένου αρδευτικού δικτύου, σε αρδευτικές λεκάνες (λαχίδια) έκτασης 500 έως 1500 τμ. που περιέχουν 5-25 ελαιόδεντρα.. Η παροχετευμένη ποσότητα νερού είναι της τάξεως των 300 μ³ /στρ σε κάθε άρδευση. Για τις επικλινείς περιοχές το αρδευτικό νερό χορηγείται σε ατομικές αρδευτικές λεκάνες για κάθε δένδρο.

Η άρδευση γίνεται με διαδοχική παροχή νερού σε κάθε ελαιόκτημα και η ποσότητα του νερού την ως άνω περίοδο είναι επαρκής για δύο το πολύ αρδεύσεις.

Η ωφέλεια της άρδευσης αυτής έγκειται στο γεγονός ότι εμπλουτίζεται το έδαφος σε βάθος 60 cm - 160 cm, σε βαθμό κορεσμού και η διαθέσιμη υγρασία παραμένει στο ριζικό σύστημα μέχρι το βαθμό του σημείου μαράνσεως έως την ερχόμενη περίοδο βροχής, υετού και υγρασίας.

Σε ποσοστό 20% η άρδευση γίνεται και τους θερινούς μήνες από ιδιωτικές ή δημόσιες γεωτρήσεις χωρίς όμως να καλύπτονται οι αρδευτικές ανάγκες της καλλιέργειας.

2) Αρδευτικά δίκτυα.

Τα αρδευτικά δίκτυα της περιοχής αποτελούνται από :

α) **Φράγματα υδροληψίας επί των χειμάρρων.** Αυτά είναι μόνιμες κατασκευές, τύπου "τυρόλου" με κινητά στοιχεία ανάσχεσης της ροής, τα οποία δεν επηρεάζουν ούτε διαταράσσουν την παροχετευτικότητα των χειμάρρων καθόσον δεν δημιουργούν αναβαθμούς στην κοίτη, ούτε λεκάνες κατακράτησης νερού. Από παρατηρήσεις στην λειτουργία τους, τα τελευταία 80 έτη φαίνεται ότι αυτά είναι πλήρως εναρμονισμένα με την υδρολογία και την πλημμυρική ροή των χειμάρρων ώστε να αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία αυτών.

β) **Προσαγωγές διώρυγες .** Αυτές είναι διώρυγες ορθογωνικής διατομής 80 X 120 cm και οι περισσότερες τσιμεντινής κατασκευής που συνδέονται με τα φράγματα υδροληψίας μέσω φρεατίων ηρεμίας ρυθμιζόμενης παροχής μέσω χειροκίνητων διαφραγμάτων. Η παροχετευτικότητα των προσαγωγών διωρύγων είναι της τάξεως έως 3.000 μ³ /ώρα ώστε να παραλαμβάνει σημαντικό μέρος της πλημμυρικής παροχής χωρίς κίνδυνο έμφραξης από παρασυρόμενα στερεά στοιχεία και ογκώδη απορρίμματα.

γ) **Διώρυγες Β' τάξεως.** Αυτές είναι ορθογώνιες διώρυγες μικρής σχετικά διατομής 35-60cm είτε χωμάτινες είτε τσιμεντένιες που μεταφέρουν το αρδευτικό νερό σε αποστάσεις έως και 7-10 χιλιόμετρα. και το διαμοιράζουν στις κατά μήκος αυτών ιδιοκτησίες. Κατά τακτά διαστήματα φέρουν εγκάρσιες αυλακώσεις για την τοποθέτηση κινητών διαφραγμάτων, ενώ στις πλευρές, στα ίδια διαστήματα φέρουν ορθογώνια διαφράγματα που διευκολύνουν την παροχέτευση του νερού στα ελαιόκτηματα.

δ) **Διώρυγες Γ' τάξεως .** Αυτές είναι κυρίως χωμάτινες διώρυγες αναλόγων διαστάσεων που είναι κατασκευασμένες είτε εντός των ιδίων ιδιοκτησιών είτε μέσω δουλείας σε ξένα κτήματα σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό άρδευσης.

Το συνολικό μήκος των αυλάκων Β και Γ τάξης ανέρχεται σε μήκος πλέον των 150 χιλιομέτρων. Η αναλογία χωματαυλάκων προς επενδεδυμένους τσιμεναύλακες είναι 70/30.

3) Διοίκηση των έργων. Τα έργα διοικούνται από δυο (2) Τοπικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) του ΝΔ 3881/58 όπως ισχύει σήμερα:

α. ΤΟΕΒ ΧΡΙΣΣΟΥ με δικαιοδοσία στην κτηματική περιοχή Δελφών, Χρισσού, μερικώς Αράχωβας, Άμφισσας, Σερνικακίου, Ιτέας και Κίρρας.

β. ΤΟΕΒ ΑΜΦΙΣΣΑΣ με δικαιοδοσία στις κτηματικές περιοχές των δημοτικών και τοπικών κοινοτικών Ελαιώνα, Άμφισσας, Αγ. Γεωργίου, Αγ Κων/νου, Σερνικακίου και μερικώς Χρισσού Ιτέας.

Συμπερισματικά το αρδευτικό δίκτυο που χειρίζονται οι δύο ΤΟΕΒ λειτουργεί σε ικανοποιητικό βαθμό μετά από επενδύσεις που **διατέθηκαν** από διάφορα Προγράμματα της κεντρικής και της Περιφερειακής Διοίκησης.

2.5 Κτηνοτροφία

Το μεγαλύτερο τμήμα του ζωικού κεφαλαίου της περιοχής που αναλογεί στις ως άνω Ζώνες Α και Β αποτελείται κυρίως από αιγοπρόβατα και δευτερευόντος από πτηνοτροφικές εκτροφές κλπ όπως δείχνει ο παρακάτω πίνακας :

Είδος Ζώων	Αριθ. Κεφαλών	Αριθ. Κυψελών
Αγελάδες Εγγ. Βελ.	95	
Χοίροι αναπαρ.	30	
Πρόβατα οικος.	615	
Πρόβατα κοπαδ.	2.170	
Αίγες οικοσιτ.	570	
Αίγες κοπαδ.	2.370	
Κουνέλια	660	
Όρνιθες	4.770	
Μελίσσια		2.890

Η διατροφή των αγελάδων στηρίζεται στην βόσκηση και συμπληρωματικά σε συμπυκνωμένες τροφές που προμηθεύονται οι παραγωγοί μέσω του εμπορίου και του Συνεταιρισμού. Η αιγοπροβατοτροφία στηρίζεται και αυτή σε βόσκηση και συμπλήρωση με σανούς και συμπυκνωμένες τροφές που παράγονται σε άλλες περιοχές. Τα αιγοπρόβατα στεγάζονται κυρίως την χειμερινή περίοδο σε ιδιοκατασκευασμένα ποιμνιοστάσια που βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς σε αρκετά από αυτά βρίσκονται στην Β' Ζώνη του Δελφικού περιβάλλοντος.

Η κύρια χρήση της Β' Ζώνης του Δελφικού περιβάλλοντος είναι οι βοσκότοποι που καλύπτονται από φυσική βλάστηση και είναι μόνιμοι. Προσωρινοί είναι κυρίως οι βοσκότοποι της Α ζώνης οι οποίοι χαρακτηρίζονται από εκτάσεις αροτριάων καλλιεργειών ελαιώνων. Η βόσκηση της περιοχής της συμπαγούς καλλιέργειας δεν είναι επιθυμητή από τους γεωργούς και υπάρχουν για το θέμα αυτό συχνές προστριβές με τους κτηνοτρόφους.

Με βάση την εποχή χρησιμοποίησής τους χαρακτηρίζονται 50% χειμερινοί και 50% θερινοί , ενώ με βάση το είδος των ζώων θεωρούνται κατάλληλοι για αιγοπροβατοτροφία και σε μικρότερο ποσοστό 20% μόνο για εκτροφή κατσικιών.

Λόγω της βλάστησης διακρίνονται σε ασκεπής 25-35% λόγω της ποώδους μορφής και 70-80% ξυλώδους λόγω της θαμνώδους βλάστησης .

Τα κύρια είδη από τα πολυετή θαμνώδη είναι η αστοιβή (ανεπιθύμητο είδος) (protetium spinosum, Rosaceae), και από ποώδη φυτά είδη αγρίων σιτηρών (Graminae).

3. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι στόχοι του σχεδίου διαχείρισης πρέπει να αποσκοπούν σε τρεις κατευθύνσεις :

- A) Στην διαχείριση του ελαιοκομικού και παραδοσιακού χαρακτήρα της καλλιέργειας του Ελαιώνα της Άμφισσας Α και Β ζώνης του Δελφικού Περιβάλλοντος.
- B) Στην βελτίωση των συντελεστών παραγωγής τυποποίησης επεξεργασίας προώθησης και εμπορίας των τοπικών προϊόντων ώστε η ελαιοκαλλιέργεια και η γεωργοκτηνοτροφία να είναι οικονομικά συμφέρουσες δραστηριότητες για την περιοχή.
- Γ) Στην ανάπτυξη των άλλων κλάδων της οικονομίας σε σγέση με τα παραγόμενα κυρίως Ελαιοκομικά αλλά και γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτείται η παρέμβαση του Κράτους έτσι ώστε :

- 1) Να θεσμοθετηθούν τα νομικά και αλλά απαραίτητα λειτουργικά πλαίσια που απαιτούν οι επιδιωκόμενοι στόχοι, με την έκδοση Κοινής Υπ. Απόφασης των συναρμοδίων υπουργών ρυθμιστικού και κανονιστικού χαρακτήρα περιλαμβάνουσα όλα τα στοιχεία του Σχεδίου Διαχείρισης του Δελφικού Περιβάλλοντος.
- 2) Να ενισχυθούν με χρηματοδότηση όπου απαιτείται οι δραστηριότητες που λόγω της εφαρμογής της δέσμευσης του Δελφικού περιβάλλοντος, αυτές υφίστανται οικονομική ζημία.

(A.1) Διαχείριση ελαιοκομικού και παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας - Θεσμοθέτηση Πλαισίων

ι) Παραγωγού Η διαχείριση του ελαιοκομικού χαρακτήρα πρέπει να στηρίζεται στην διατήρηση αφενός της υφιστάμενης κατάστασης (εφαρμοζόμενες γεωργικές εργασίες, και εφαρμοζόμενη άρδευση) αφετέρου στην εφαρμογή του κώδικα ορθής γεωργικής πρακτικής όπως αυτοί έχουν εγκριθεί από ΚΥΑ /125347/568/20-1-2004 (ΦΕΚ Β/142/29-1-2004) κατ' εφαρμογή των Οδηγιών και κανονισμών ΕΟΚ που μνημονεύονται σε αυτή. Συμπληρωματικά να επισημανθούν οι εργασίες και οι καλλιεργητικές φροντίδες των ελαιοπαραγωγών καθώς και της εφαρμοζόμενης άρδευσης που δεν θα απαιτούν καθόλου έγκριση ούτε του αρχαιολογικού Νόμου. Όπως:

- Όργωμα, Φρεζάρισμα, Κοπή χόρτων.
- Κλάδευμα, Κοπή μεγάλων κλάδων, Κλάδευμα ανανέωσης
- Κοπή και εκρίζωση ξηραμένων δένδρων, ή δένδρων ασθηνημένων
- Καύση κλαδιών ή προϊόντων καλλιέργειας
- Ισοπέδωση προς κατασκευή αρδευτικών λεκανών (λαχίδια)
- Κατασκευή αναχωμάτων (τράφων)
- Κατασκευή αναβαθμίδων με χώμα ή κτιστή πέτρα ύψους έως 60 cm
- Κατασκευή τοιχείων με χτιστή πέτρα άνω των 60 cm εφόσον η κλίση είναι > 20%
- Καθαρισμός και διάνοιξη ή διωρύγων αρδευτικών αυλάκων α' τάξεως, ή παραυλάκων γ' τάξεως του άρθρου 5 του ΝΔ 3881/58
- Εγκατάσταση συστήματος στάγδην άρδευσης επιφανειακού ή υπογείου
- Διέλευση, πεζών, τροχοφόρων αγροτικών ή γεωργικών οχημάτων διά των ελαιοκτημάτων
- Εργασίες ψεκασμού, λίπανσης, ελαιοσυλλογής δια χειρός είτε δια μηχανικών μέσων
- Διάστρωση ελαιοδιχτύων.
- Αντικατάσταση προσβεβλημένων δέντρων από άλλες ποικιλίες ανθεκτικές στο 'βερτισίλιο' τύπου Καλαμών.

- Κατασκευή διαφράγματος μικρής προσωρινής περίφραξης για την προστασία νεόφυτων, και μόνο πέριξ αυτών.

ii). Φορέων, Οργανισμών Εγγ Βελτιώσεων , Δήμων , Περιφερειών κλπ που αποσκοπούν στην εύρυθμη λειτουργία των δικτύων άρδευσης ή οδικής προσπέλασης ή διευκόλυνσης των καλλιεργειών οι οποίες **δεν θα απαιτούν την ειδική έγκριση** του αρχαιολογικού νόμου αλλά θα εκτελούνται μετά από αίτημα του φορέα προγραμματιζόμενα κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ΝΔ 3881/58 στην αρμόδια Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτην/κής και η οποία θα θεωρεί τις εργασίες αυτές.

Όπως:

- Εργασίες καθαρισμού και συντήρησης ανοικτού ή κλειστού αρδευτικού δικτύου Β τάξεως επιφανειακό ή υπόγειο κατά το άρθρο 5 του ΝΔ 3881/58.
- Εργασίες αποκατάστασης, ανακατασκευής από ανωτέρα βία, ή συμπλήρωσης τμημάτων του δικτύου επιφανειακό (χωμάτινο ή τσιμεντένιο) ή υπόγειο Β τάξεως.
- Εργασίες επισκευής, αποκατάστασης, συμπλήρωσης, συντήρησης, και καθαρισμού τεχνικών υδροληψίας επί των χειμάρρων ή άλλων προβλεπόμενων από την λειτουργία αντιστοίχου τεχνικού έργου.
- Εργασίες αποκατάστασης ,επανακασκευής συμπλήρωσης, καθαρισμού κλπ προσαγωγών διωρύγων ,οδικού δικτύου, στραγγιστικού δικτύου.
- Κάθε εργασία που χαρακτηρίζεται ως συντήρηση, καθαρισμός, βελτίωση, όλων των έργων υποδομής (αρδευτικών, οδοποιίας ,στραγγιστικών κλπ).

Στην περίπτωση που τα ανωτέρω θα αποτελούν αντικείμενο εργολαβίας ανοικτού διαγωνισμού θα ακολουθείται η διαδικασία περι Δημοσίων έργων και του ΝΔ 3881/58.

iii). Εργασίες στις Ζώνες Α και Β που απαιτείται *οποσδήποτε άδεια* εκτός από την αδειοδοτούσα αρχή και από την Αρχαιολογική υπηρεσία

- Κατασκευή περιφράξεων ελαιοκτημάτων.
- Μεταφορά και εναπόθεση αντικειμένων ασχέτων με την ελαιοκαλλιέργεια ή την κτηνοτροφία (οικοδομικά υλικά, παλαιά αντικείμενα απορρίμματα κλπ).
- Κατασκευή πρόχειρων σταυλικών εγκαταστάσεων καθώς και αποθηκών.
- Εγκατάσταση συστήματος ζύγισης, μεταφόρτωσης, ή κατασκευής προϊόντων
- Η διάνοιξη ή διαπλάτυνση νέων οδών .
- Η κοπή περισσοτέρων των 15 ελαιόδεντρων έτσι ώστε να δημιουργείται κενό φύτευσης στη συμπαγή καλλιέργεια ενός (1) στρ..
- Κάθε εργασία που απαιτεί αδειόδοτηση ή απαλλακτικό κατά την νομοθεσία του Υπ Ανάπτυξης.
- Η αδειόδοτηση για χρήση και κατασκευή έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων , γεωτρήσεων κλπ κατά τις διατάξεις του Ν3099/2003 κατά το άρθρο 41 του ΝΔ 3881/58 χωρίς την έγκριση της γεωργικής υπηρεσίας.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις θα απαιτείται η γνώμη της Δ/σης Αγρ Οικον. & Κτηνιατρικής ΠΕ Φωκίδας (ΔΑΟΚ) στην οποία θα διατυπώνεται η άποψη αν η συγκεκριμένη δραστηριότητα αλλοιώνει τον γεωργικό χαρακτήρα της περιοχής και η αναγκαιότητα της εργασίας αυτής.

iv).Εργασίες στη Α ζώνη που *απαγορεύονται*, στην περίμετρο της ελαιοκαλλιέργειας.

- Πρόχειρος σταυλισμός και βόσκηση αιγοπροβάτων πτηνών, βοοειδών και λοιπών.
- Περίφραξη αγροτεμαχίων.
- Εναπόθεση υλικών ξένων με την ελαιοκομία.

Οι ενέργειες αυτές θα πρέπει να επιτηρούνται από αρμοδίους, σχετικούς με το αντικείμενο, σε όλη αυτή την περιοχή.

ν). Εργασίες και δράσεις που μπορεί να επιτρέπονται στην Α ζώνη εκτός των ορίων της Ελαιοκαλλιέργειας, και στην περιοχή των βοσκότοπων.

Οι εργασίες αυτές θα τυγχάνουν και της έγκρισης της αρχαιολογικής υπηρεσίας αφού προηγηθεί γνωμάτευση της ΔΑΟΚ Π.Ε. Φωκίδας για την αναγκαιότητα αυτών και την αλλοίωση ή μη του γεωργικού χαρακτήρα της περιοχής.

- Φύτευση ελαιοδέντρων, αμυγδαλιών, αμπέλων.
- Εγκατάσταση πρόχειρων σταύλων.
- Περιφράξεις απλές με σύρμα και πασσάλους ύψους έως 1,2 μέτρων.
- Βόσκηση κτηνοτροφίας, όπου επιτρέπουν οι ιδιοκτήτες.
- Κατασκευή ποτιστρών και ταϊστών αγροτικών ζώων.
- Κατασκευή μονοπατιών & αγροτικών οδών πλάτους έως 3 μ. χωρίς εκχέρσωση ή εκσκαφή μεγαλύτερη του 1 μ. Αν η τομή είναι > 1 μ. θα κατασκευάζεται το πρανές από λίθινο τοίχο .
- Κατασκευή αναβαθμίδων αγροτεμαχίων χωρίς εκχέρσωση ή ισοπέδωση μέχρι ύψους 60 cm.

(Α2). Χρηματοδότηση της ευρύτερης περιοχής Α και Β ζώνης Ελαιώνα Άμφισσας.

i) Εκσυγχρονισμός, και εκμηχάνιση μέσων παραγωγής. Είναι απαραίτητη η χρηματοδότηση των μηχανικών μέσων παραγωγής που συντελούν στην εκμηχάνιση της καλλιέργειας κυρίως στο στάδιο της συλλογής και των φυτικών υπολειμμάτων.

Σημαντική δραστηριότητα είναι η καθιέρωση ειδικών κινήτρων για την χρήση των υπολειμμάτων αυτών, των φυλλωδών ως ζωοτροφή και των ξυλωδών ως καυσίμων τύπου «πέλλετ» κλπ .

ii) Μόνιμη χρηματοδότηση για τη προστασία του παραδοσιακού ελαιώνα Μέτρο 2.14. Η δράση αυτή είναι σημαντική διότι καλύπτει μεγάλο μέρος του κόστους της μικρής κυρίως ιδιοκτησίας, και δημιουργεί επίσης κίνητρο για την προστασία και την διατήρηση του περιβάλλοντος.

iii) Άρδευση Ελαιώνα Άμφισσας.

Εκτελείται το έργο της άρδευσης του Ελαιώνα της Άμφισσας από το πρόγραμμα Αλ. Μπαλταζής. Το έργο αυτό αφορά την άρδευση 40.000στρ της πεδινής έκτασης της Α και Β ζώνης του Δελφικού περιβάλλοντος με μεθόδους μικροσυστημάτων, που θα καλύπτει πλήρως τις αρδευτικές ανάγκες της καλλιέργειας την αρδευτική περίοδο από 1^η Απριλίου έως 30^η Σεπτεμβρίου εκάστου έτους.

Το δίκτυο διανομής αποτελείται από δυο ανεξάρτητα μέρη σχετιζόμενα με τις διαθέσιμες υδροληψίες που θα αρδεύουν αντίστοιχες περιοχές. Θα είναι κλειστών αγωγών με ένα υδροστόμιο ανά αρδευτική μονάδα 35 στρ.. Θα συνοδεύεται από βάνες διανομής και φρεάτια αναρρύθμισης της παροχής και εξοπλισμό λειτουργίας του δικτύου. Η παροχή και η πίεση των ακροστομίων προβλέπεται σε 6 λιτ/δευτερ. και 3,0-3,5 ατμ , αντιστοίχως, με ελεύθερη ζήτηση.

Στο σχέδιο ανάπτυξης που συνοδεύει το έργο προβλέπεται να παραμείνει σε λειτουργία το υφιστάμενο αρδευτικό δίκτυο που αναφέρθηκε παραπάνω και σε άλλο κεφάλαιο διότι θα συνεισφέρει αθροιστικά με τον εμπλουτισμό του εδάφους, την υδρολίπανση και την αποτροπή πλημμυρών στην περιοχή. Άλλωστε η λειτουργία του παλαιού δικτύου είναι απαραίτητη κατά

το στάδιο ωρίμανσης του νέου έργου και κατά το στάδιο της προσαρμογής της καλλιέργειας και των γεωργών στην νέα μέθοδο άρδευσης. Η απαραίτητη ποσότητα αρδευτικού νερού των 11.000.000 μ³ θα δίνεται από το υδραγωγείο του Μόρνου που ως έργο έχει χαρακτηριστεί πολλαπλής σκοπιμότητας.

(B1).Βελτίωση συντελεστών παραγωγής επεξεργασίας προώθησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων της περιοχής - Θεσμοθέτηση πλαισίων.

i) **Ελαιοτριβεία** . Τα ελαιοτριβεία αποτελούν σημαντικό παράγοντα στην ανάπτυξη και την οικονομικότητα του γεωργικού τομέα της όλης περιοχής του Δελφικού περιβάλλοντος. Στην περίπτωση των ελαιοτριβείων τα οποία βρίσκονται στην Ζώνη Α και Β του Δελφικού περιβάλλοντος θα πρέπει να υπάρξει ειδική διάταξη που να προβλέπει :

1) **την πλήρη καταγραφή των υφισταμένων και της πραγματικής κατάστασης αυτών** καθώς και των αναγκαίων άλλων στοιχείων – εγκαταστάσεων για την λειτουργία τους με όρους χαμηλής όχλησης.

2) **Η καταγραφή αυτή στον αντίστοιχο φάκελο των υφισταμένων εγκαταστάσεων και άλλων σχετιζόμενων με τη λειτουργία τους ή και άλλων παρεμβάσεων τους θα αποτελεί άδεια και δεν θα απαιτείται ιδιαίτερη έγκριση** η άλλη ειδική άδεια.

ii) **Συσκευαστήρια ελαίων.** Τα συσκευαστήρια ελαίων επίσης αποτελούν σημαντικό παράγοντα στην ανάπτυξη του γεωργικού περιβάλλοντος. Στην περίπτωση αυτών θα πρέπει να ισχύσουν ότι και για τα ελαιοτριβεία και επιπροσθέτως να υπάρξει κάθε διευκόλυνση για τη λειτουργική πρόσβασή τους με τα εθνικά δίκτυα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η μικρή πρόσβαση του οικοπέδου τους και χωρίς να απαιτείται σχετική άδεια .

iii) **Αγροτικές σταυλικές εγκαταστάσεις.** Κατά τον ίδιο τρόπο οι υφιστάμενες σταυλικές εγκαταστάσεις θα πρέπει να καταγραφούν, να διαχωριστούν σε όσες έχουν δυνατότητα αξιοποίησης από τις σχετικά πρόχειρες και να συνταθεί ένα ελάχιστο σχέδιο προδιαγραφών λειτουργίας χωρίς άλλες επιπλέον αδειοδοτήσεις.

iv) **Λήψη ειδικής μεριμνάς για την διατήρηση των ανωτέρω επιχειρήσεων στην περιοχή.** Θα μπορούσε να ληφθεί ειδική μέριμνα για την μετεγκατάσταση όσων επιχειρήσεων είναι δυνατόν στη Β ζώνη του Δελφικού Περιβάλλοντος ή στις εγκαταστάσεις του λειτουργούντος σήμερα Βιομηχανικού Πάρκου , ή και στην εντός των Δημοτικών & Τοπικών Διαμερισμάτων του Δελφικού περιβάλλοντος σε περιοχές που επιτρέπεται.

(B2) (Χρηματοδότηση) συντελεστών παραγωγής και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων.

Για την εφαρμογή των ανωτέρω απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δυνατότητα χρηματοδότησης των μεταποιητικών, παραγωγικών επιχειρήσεων καθώς και των σταύλων κατά προτεραιότητα και με τους αυξημένους συντελεστές χρηματοδότησης των προβληματικών περιοχών .

(Γ1) Ανάπτυξη άλλων κλάδων της οικονομίας σε σχέση με τα ελαιοκομικά ή αλλά προϊόντα – Θεσμοθέτηση πλαισίων .

i) **Εμπορία γεωργικών προϊόντων -Τουρισμός – Πολιτισμός - Αρχαιολογία.**

Η νέα οριοθέτηση του Αρχαιολογικού χώρου Δελφών για την εσαεί διατήρησή του, γεννά δυσανεγείς συνθήκες και συνέπειες σε βάρος των υπολοίπων οικονομικών δραστηριοτήτων και εν γένει της οικονομίας της περιοχής .

Στα πλαίσια των αντισταθμιστικών κινήτρων θα ήταν δυνατή η θεσμοθέτηση μηχανισμών σχετικά με την εμπορία των εκλεκτών παραγομένων προϊόντων (ΠΟΠ κονσερβοελιά Άμφισσας ΦΕΚ Β 24/18-1-1994) που θα έδινε την δυνατότητα της διαφήμισης και της διάδοσης του

προϊόντος σε συνδυασμό με την παγκοσμίως γνωστή ονομασία του αρχαιολογικού χώρου και του αρχαιολογικού ενδιαφέροντος των Δελφών.

Είναι πολύ σημαντικό να ταυτιστεί η «ιδέα» του αρχαιολογικού χώρου των Δελφών με το παραγόμενο αντίστοιχο (ονομασίας προελεύσεως) προϊόν της περιοχής.

Τέτοιες δράσεις μπορεί να είναι **α) η ειδική αναφορά** σε διεθνή «φόρουμ», συνέδρια κλπ ώστε να ταυτιστεί το αρχαιολογικό ενδιαφέρον και η πολιτιστική κληρονομία και με αλλά παραγόμενα προϊόντα στην περιοχή, **β) η απαγόρευση χρήσης του ονόματος «Δελφοί»** ή παράγωγα αυτού από προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν έχουν την έδρα τους στην περιοχή του Δελφικού Τοπίου (Ζώνη Α και Β της περιοχής) κλπ.

ii) Βυρσοδεψία. Η βυρσοδεψία αποτελεί κλάδο σημαντικό ιδίως για την περιοχή του Δ. Διαμερίσματος της Αμφισσας και η ανάπτυξη του, επίσης, πρέπει να τύχει των ευνοϊκών ρυθμίσεων των λοιπών μεταποιητικών κλάδων αλλά και του πλαισίου της εμπορίας και διάδοσης μέσου των αρχαιολογικού ονόματος των Δελφών.

(Γ2) Ανάπτυξη άλλων κλάδων οικονομίας σχετικής με τα ελαιοκομικά και αγροτικά προϊόντα – Χρηματοδότηση.

Απαραίτητη προϋπόθεση αυτών όλων είναι η χρηματοδότηση με **ευνοϊκούς όρους** αλλά και ανάλογων κινήτρων έτσι ώστε σε κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα να υπάρχει ειδική διάταξη που να μεριμνά για την ενίσχυση κάθε δραστηριότητας στην περιοχή του Δελφικού περιβάλλοντος είτε της Α είτε της Β ζώνης και των πέριξ αυτών οικισμών.

4. ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Επειδή η **δημιουργία φορέα** συνεπάγεται αφενός σημαντικό **κόστος λειτουργίας** για τον ίδιο τον φορέα, αφετέρου δημιουργεί πολλές φορές **περιττή γραφειοκρατία** χωρίς αποτελεσματικότητα ενώ συγχρόνως **διακωλύονται** χρονοβόρες διαδικασίες, θα ήταν θεμιτό να αντικατασταθεί από **επιτροπή** σε επίπεδο Αντιπεριφέρειας (;) με συμμετοχή εκπρόσωπων όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών των αντιστοιχών υπουργείων, καθώς και του Δήμου Δελφών.

Η επιτροπή αυτή θα έχει αρμοδιότητα :

1) Να **γνωμοδοτεί** για όλα τα θέματα εφόσον αφορούν την περιοχή του Δελφικού Περιβάλλοντος ή Δελφικού Τοπίου.

2) Να **εισηγείται** θέματα προς κάθε υπουργείο για άσκηση της αντίστοιχης αρμοδιότητας.

3) Να **κρίνει** αν το θέμα που εξετάζεται απαιτεί έγκριση του ΚΑΣ (Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο).

4) Να **επιλύει** και θα **αποσαφηνίζει** θέματα συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων μεταξύ φορέων.

5) Να **επιλύει** διαφορές όταν μεταξύ ανταγωνιστικών χρήσεων και δραστηριοτήτων στην περιοχή του Δελφικού Τοπίου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Σχέδιο Διαχείρισης πρέπει:

1) Να συσχετίζεται και με την Ζώνη Β και με όλες τις λοιπές δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής.

2) Να ενισχύει κυρίως τους τομείς που υφίστανται οικονομική «ζημία» από την εφαρμογή των απαγορεύσεων του «Δελφικού Τοπίου», και κυρίως του γεωργικού που συμβάλλει στην ακαθάριστη πρόσοδο σε ποσοστό περίπου 80%.

3) Να κινείται σε τρεις κατευθύνσεις α) θεσμικής προστασίας του Ελαιώνα χωρίς παράλληλη αναστολή της δραστηριότητας των παραγωγικών στοιχείων β) την ανάπτυξη, χρηματοδότηση, ενίσχυση με κάθε δυνατό τρόπο της γεωργικής και συναφούς δραστηριότητας και γ) την διαφήμιση, προώθηση, διάδοση κλπ των προϊόντων της περιοχής με την συσχέτιση του πολιτιστικού και ιστορικού περιβάλλοντος του παγκοσμίως γνωστού ονόματος του Αρχαιολογικού χώρου των Δελφών.

Δηλαδή στόχος του σχεδίου, πρέπει να είναι και η ανάδειξη ότι, στην περιοχή του Αρχαιολογικού περιβάλλοντος του Δελφικού τοπίου, παράγονται προϊόντα χαρακτηριστικά παγκοσμίως μοναδικά, γνωστά, άριστης ποιότητας και κατοχυρωμένης προέλευσης.

Οι Συντάκτες :

Νικόλαος Σιδηρόπουλος

Θεωρήθηκε
Ο Δ/ντής

Ηλίας Δημητρέλος

Δημήτριος Γκούλτας